

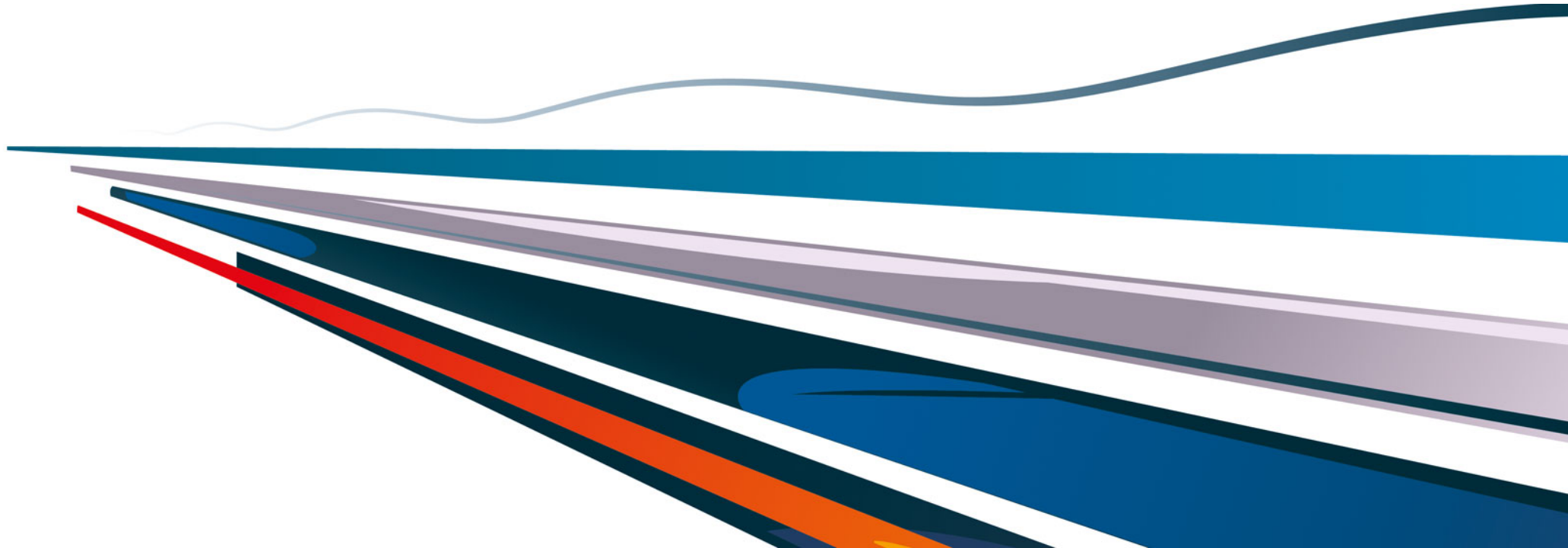
Kommunal- og
moderniseringsdepartementet

Kommuneproposisjonen 2017

RNB 2016

Kommunal- og moderniseringsminister Jan Tore Sanner

11. mai 2016

Eldreboølggen rammer distriktene hardest

»Se: Trøndelag Arbeidsmarked

Norge førgubbes. Andelen eldre øker dramatisk. Fra 2014 til 2040 vil andelen pensjonister blant den yrkesaktive befolkningen mellom 16 og 67 år øke fra 17 til 27 år.

Statistisk sentralbyrå (SSB) har beregnet at i 2040 vil 56 prosent av innbyggerne i Oslo være pensjonister blant den yrkesaktive del av befolkningen, det vil si de over 67. Deretter følger Rogaland med 55 prosent pensjonister, Rennebu og Holtalen med 54 prosent hver, Alford 52 prosent og i Snilfjord vil 50 prosent av den yrkesaktive befolkningen være pensjonister.

Altersgruppen 0-15 år er ikke tatt med i denne statistikken. Tallene fra Sør-Trøndelag er representative også for Norge som helhet, da Sør-Trøndelag regnes som et Norge i miniatyr. Hvorfor skal utkantkommunene klare å balansere utgiftene når så mange ikke lenger deltar i arbeidslivet. Hvem skal brenne alle som lever på trygd? Vil Nav kunne bidra?

Jakter høyere utdanning
Fylkesdirektør Bente Wold Wigum i Nav Sør-Trøndelag svarer:

– Nav er en kommunal og statlig enhet som jobber med sysselsetting og med å beholde folk i jobb. I møte med kommunene er det ofte et tema hvordan skaffe arbeidskraft, ofte med høyere utdanning – noe det kan være stor utfordring eller i det hele tatt. Nav-kontoret kan bidra med å skaffe arbeidskraft fra

andre deler av landet, og fra utlandet gjennom vårt arbeidsformidlingsnettverk i Europa (Eures-systemet).

– **Må vi innstille oss på å jobbe lenger og at færre kan gå av med tidligpensjon?**

– Når det gjelder et lengre yrkesløp, er det jo på tale å heve aldersgrensen. Det ligger allerede forslag inne på å heve den til 72 år.

Innvandrere og flyktninger
– **Fleire kommuner setter sin lit til økt arbeidsinnvandring?**

– Vi tror at mange kommuner tenker at innvandring, mottak av flyktninger og asylsøkere kan hjelpe behovet for arbeidskraft. I senere år har flere kommuner valgt å hente arbeidskraft utenfra til kjernesektoren sin. I Litra og Frøya, Midtre Gauldal og Trondheim ser vi stort innslag av slik arbeidskraft. Dette antar vi vil fortsette. Navs oppgave er å håndtere dette, både den kommunale delen av Nav og den statlige.

– **Vi tror at mange kommuner tenker at innvandring, mottak av flyktninger og asylsøkere kan hjelpe behovet for arbeidskraft.**

Bente Wold Wigum, fylkesdirektør i Nav

– **Vil forgoingen i småkommuner kunne være et argument for større og mer slagkraftige kommuner?**

– Tendensen vi ser i Nav, er at vi må tilby større fagmiljø for å trekke til oss kompetent arbeidskraft. Et argument for å lage større, og dermed færre Nav-kontor, er at fagspertisen ønsker større miljø. Vi ser at vår kjernesektorsambest er avhengig av kompetente fagmiljø for å utvikle stabile tjenester til brukere med stort behov for bistand. Hvordan kommunene tenker i forhold til dette, må rådmennene i kommunene svare på. Men kommunen ved rådmannen og Nav har dette temet ofte til drøfting i partiskapet.

Lokal arbeidskraft
– **Må en større del av den arbeidsføre befolkningen innstille seg på å jobbe i omsorgsyrker, for å kunne ta seg av den stadig eldre befolkningen?**

– Nav vil hele tiden forsøke å føre arbeidsløse og jobbsøkkere til det er jobb. Mange kommuner har tanker om hvordan de skal få flere over i denne typen yrker og karrierer sitt behov. Det Nav kan bidra med fremover, og til dels gjør vi det i dag også, er å kvalifisere lokal arbeidskraft for slike jobber. I tillegg jobber vi sammen med utdanningsinstitusjonene for å danne oss et bilde av det fremtidige utdannings- og yrkesbehovet.

– **Mange mener det er bedre å bli gammel i mindre kommuner enn i større byer, ved at det blir en lettere å få sykehjems-plass. Vil det også være tilfelle om 25 år?**

– Vi vil tro det er avhengig av tilskudd som de minste kommunene får fremover, og hvor attraktive de klarer å fremstå. Men dette må rådmannen i kommunen svare på, sier fylkesdirektør Bente Wold Wigum i Sør-Trøndelag.

Høy befolkningsvekst
De siste ti årene har befolkningsveksten i Norge vært høy. Veksten var særlig sterk i 2008, 2011 og 2012. Da økte folketallet med over 1,3 prosent årlig. Den høye veksten de senere årene henger sammen med høy innvandring, ikke minst fra de øst-europiske landene som ble EU-medlemmer i 2004 og 2007, viser tall fra SSB.

I flere kommuner er det ventet en nedgang i folketallet på mer enn fem prosent fra 2014 til 2040. Det gjelder blant annet Engerdal, Rendalen og Follidal i Hedmark, og Teka i Nord-Trøndelag. Alle de seks landdelsentrene Trondheim, Oslo, Kristiansand, Stavanger, Bergen og Tromsø får vekst i innbyggertallet fremover. Oslo kommune vil passere 700 000 innbyggere i 2020, Bergen vil passere 300 000 i 2024, og samme år vil Trondheim nå 200 000 innbyggere, viser én av beregningene.

Antall voksne og eldre vil øke mye i løpet av dette handreåret. Særlig vil veksten bli kraftig i gruppen eldre 70 år eller mer, som er ventet å dobles de neste 30 årene. Dette er en konsekvens av at de store etterkrigsgenerasjonene blir eldre, samtidig som levealderen øker.

OLA HEGVOLD 92199 687
ola.hegvold@ndre.no

Setter ny flyktningerekord

FLYKTNINGER OG INTEGRERING. Kommunene har sagt ja rekordmange flyktninger i år – 16.000. De fleste vil bli bosatt siste halvdel av året.

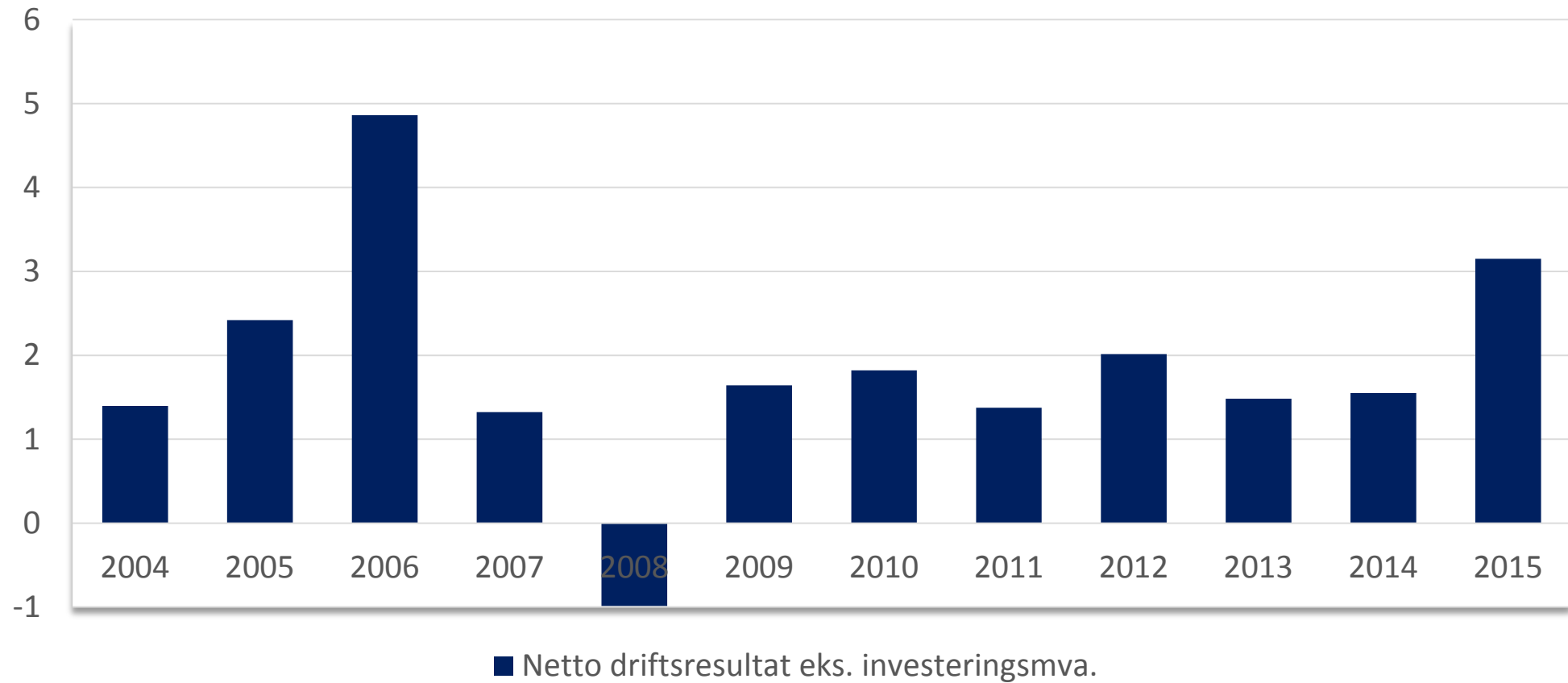
medial / NTB scanpix

Nedgangen i oljesektoren

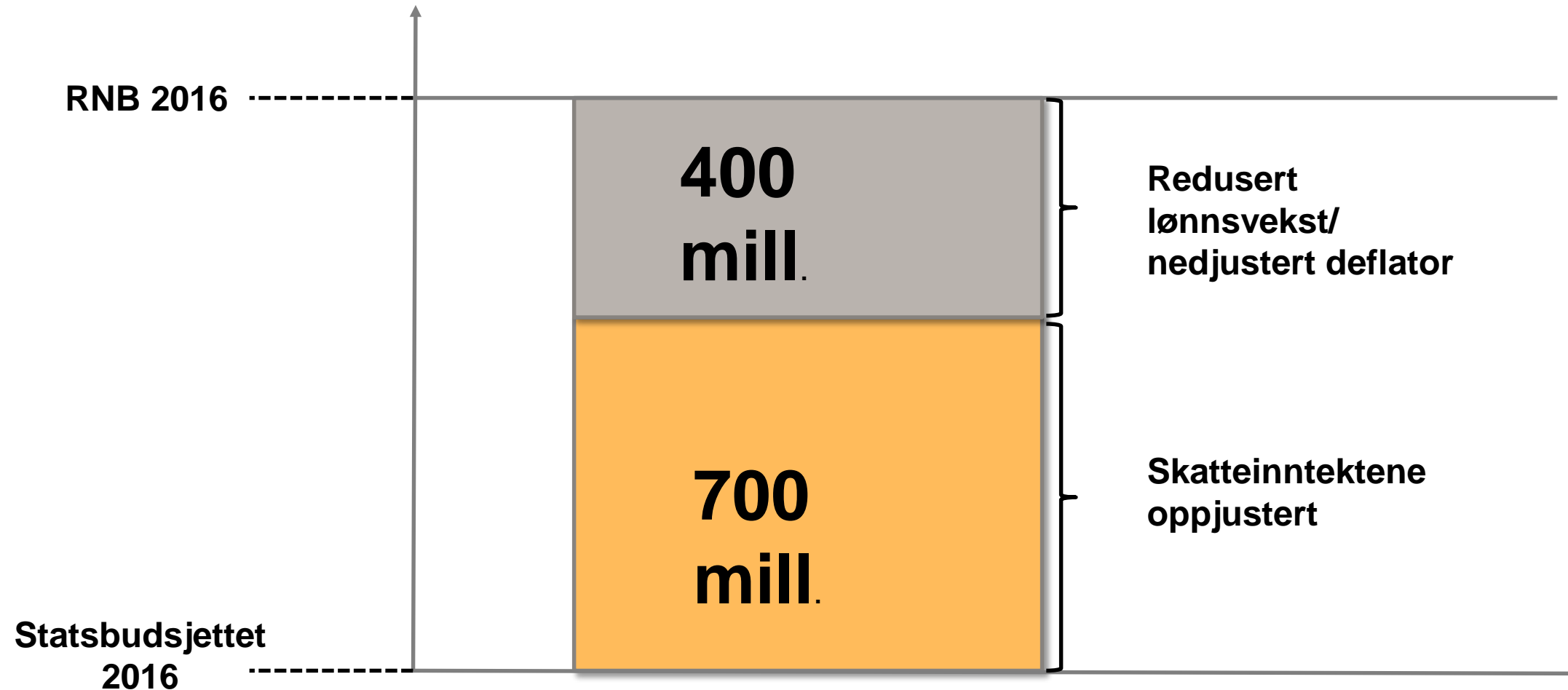

2015 - beste driftsresultat siden 2006

Prosent av driftsinntektene

RNB 2016: Økt handlingsrom siden statsbudsjettet

Kommunal tiltakspakke Sør- og Vestlandet 2016

- 250 mill. kr til vedlikehold og rehabilitering
- Aktivitet og sysselsetting i privat næringsliv
- Bedre kommunalt vedlikehold
- Enkel og ubyråkratisk fordeling av tilskudd

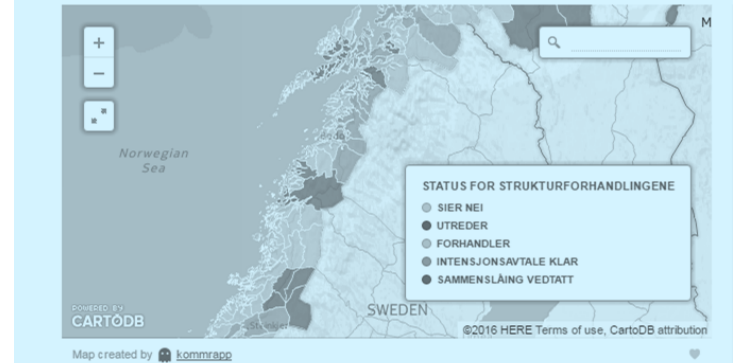
Kommuneopplegget 2017

- Vekst i **frie** inntekter mellom 3¾ og 4,0 mrd. kroner
 - demografi 2,1 mrd. kroner
 - pensjonskostnader 0,85 mrd. kroner
- 0,5 pst. effektivisering tilsvarer 1,2 mrd. kroner til å styrke tjenestene

Inntektssystemet skal bidra til:

- Sterke, levende lokalsamfunn i hele landet
- Likeverdig tjenestetilbud
- Legge til rette for kommunereform
- Mer rettferdig fordeling av tilskudd

19 nye enige om avtaler

Kartet viser kommunenes frie inntekter* sammenliknet med landsgjennomsnittet.

Kommunenes frie inntekter varierer

 Under 97 %

 97-100 %

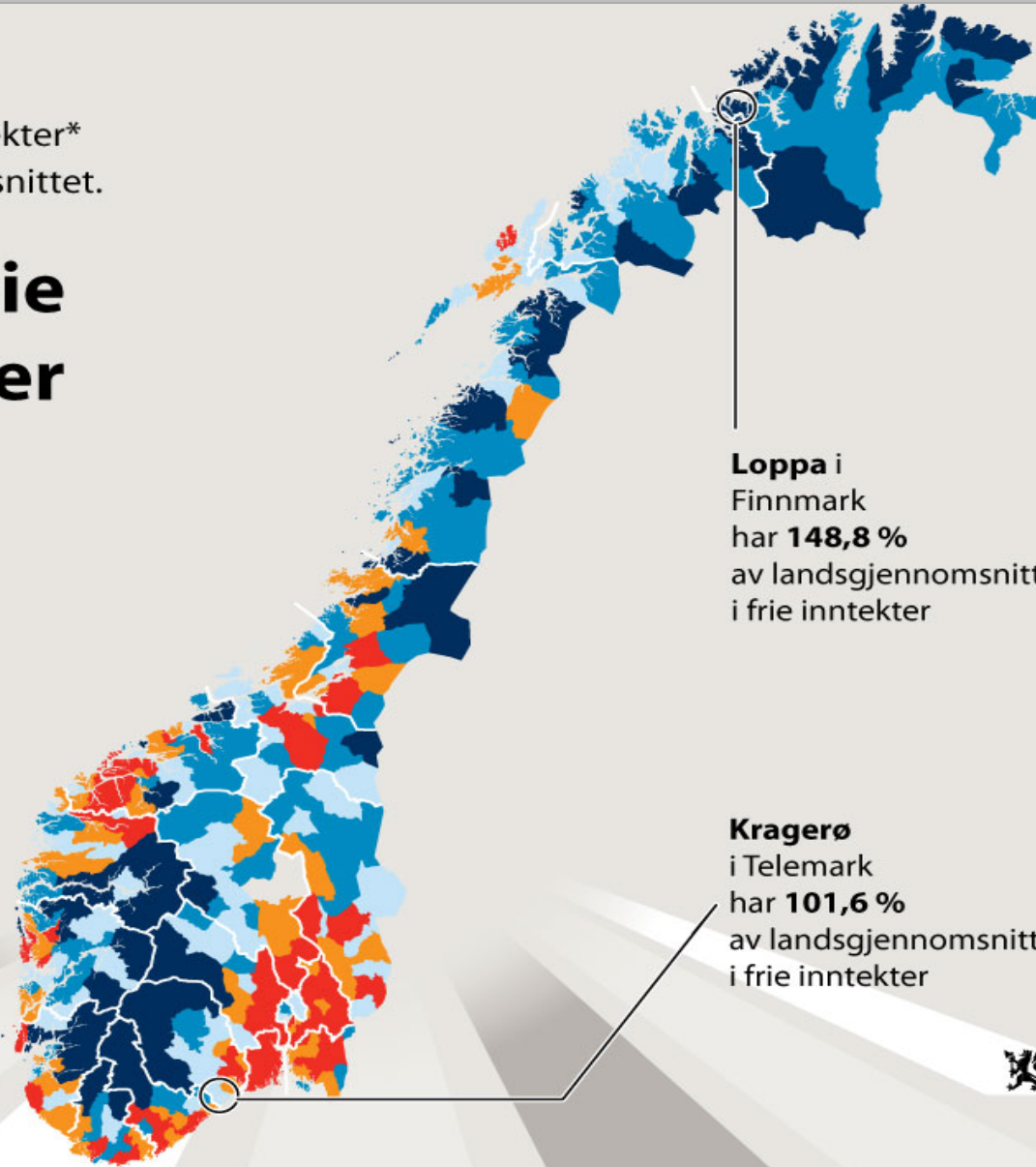
 100-105 %

 105-120 %

 Over 120 %

*korrigert for variasjoner i utgiftsbehov, inkl. eiendomsskatt og konsesjonskraftinntekter.

Frie inntekter er midler kommuner og fylkeskommuner fritt kan disponere uten andre føringar fra staten enn gjeldende lover og regler.

Loppa i Finnmark har **148,8 %** av landsgjennomsnittet i frie inntekter

Kragerø i Telemark har **101,6 %** av landsgjennomsnittet i frie inntekter

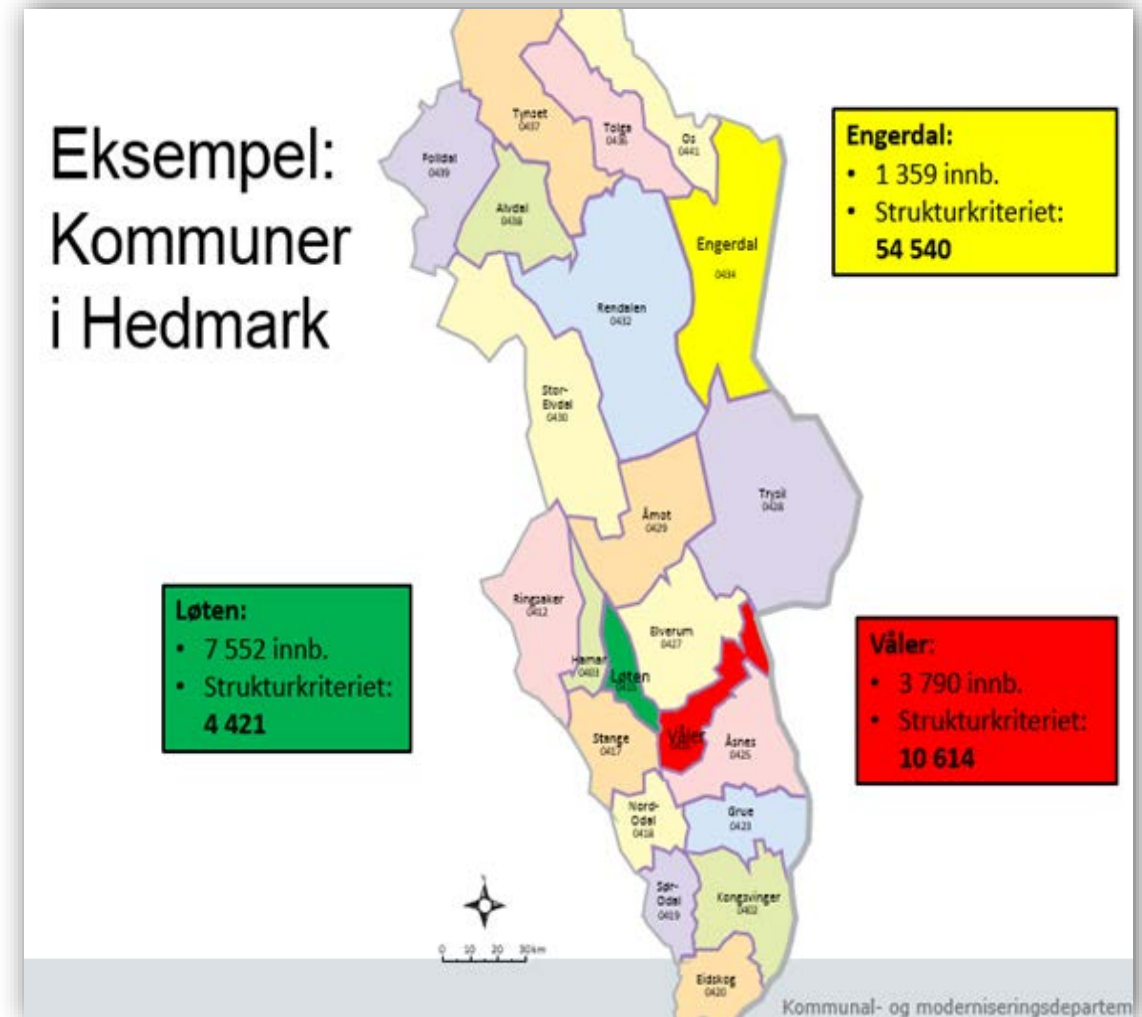

Kommunal- og moderniseringsdepartementet

Basistilskuddet – i hovedsak utgifter til administrasjon

- I dag: Alle 13,2 mill. kr til administrasjon – **uansett** størrelse
- Små kommuner får mye pr innbygger, store får lite pr innbygger
- I dagens system: Kommuner som slår seg sammen taper på sikt tilskuddet

**Sementerer
dagens
struktur**

Basistilskuddet i nytt inntektssystem:

- Alle får 50 prosent basistilskudd, deretter graderes tilskuddet for kommuner i tettbygde strøk
- Kommuner med spredt bebyggelse får fullt basistilskudd (grensen er 25,4 km for å nå 5000 innbyggere)
- Kommuner i tettbygde strøk som velger å være små, kan ikke lenger sende regningen for høye administrasjonskostnader til andre
- Kommuner som slår seg sammen, beholder fullt basistilskudd **også** frem til sammenslåing

Kostnadsnøkler:
**Statistikk,
ikke politikk**

- Oppdateres i tråd med analyser av hva som forklarer kostnadsforskjeller:
 - ▶ demografi ▶ levekår ▶ bosettingsmønster
- Fortsatt kompensasjon for ekstrakostnader:
 - ▶ avstander ▶ spredt bosettingsmønster
- Ytterligere utredning av kriteriet *psykisk utviklingshemmede*, ellers oppdatering i tråd med høringsutkastet
- Delkostnadsnøkler

Regionalpolitiske tilskudd

- Nord-Norge- og Namdalstilskudd – **videreføres**
- Sør-Norgetilskudd –
mer pr innbygger og mindre pr kommune
- Småkommunetilskudd – **målrettes** mot kommuner med reelle distriktsutfordringer
- **Nytt** tilskudd til kommuner som blir tyngdepunkt i en region

- Vekstkommunetilskudd – videreføres
- Storbytilskudd – vurdere innretning

Veksttilskudd

- Sikre at kommuner med sterk befolkningsvekst kan bygge ut tjenestene i takt med befolkningsutviklingen
- Befolkningsvekst på minimum 1,5 pst. i 2016 - vekstgrensen reduseres til 1,4 pst. i 2017
- 61 kommuner – 420 mill. kr (2016-kroner)

Støtte til kommunesammenslåing

- ✓ Inndelingstilskudd
- ✓ Engangsstøtte
- ✓ Reformstøtte
- ✓ Tilskudd infrastruktur - skal styrkes
- ✓ Nytt tilskudd til kommuner som blir tyngdepunkt i sin region
- ✓ Nye oppgaver

Nordre og Søndre blir ett Land?

Av TROND ERLING ANDERSEN, LANDSBYEN DOKKA 02. mai 2016, kl. 10:00

DEL
KOMMENTAR Det har gått snaut 170 år (1848) siden Land Herred ble delt i to deler som ble til Nordre og Søndre Land. Disse ble så delt i fire fra 1915 og ble Torpa, DELTA I DEBATTEN Vi oppfordrer leserne til å bidra med sine meninger på nett og i papir

- Tenk 50 år framover

Kommunereform – nå skal Molderegionen tenke minst 50 år framover

Skjebnevår for Arna og Osterøy

Eirik Langeland Fjell Rindal, Hordaland
Publisert: 2. mai 2016, 11:30 Oppdatert: 2. mai 2016, 14:30

Folk på Bjarkøy etter sammenslåingen med Harstad:

– Det er ingen ting å frykte!

Kommunal Rapport: Kommunebarometeret 2016

- Større kommuner er jevnt over høyere på barometeret enn mindre

Kommuner med lave korrigerede inntekter er høyere enn kommuner med høye korrigerede inntekter

- For grunnskolen: Større kommuner ligger høyere enn mindre

Kommunebarometeret 2016

Vestfold troner på topp

Ingen fylker er i nærheten av Vestfold i årets utgave av Kommunebarometeret. **SOLID ØKONOMISTYRING** er en viktig forklaring, mener fylkesmann Erling Lae.

FAKTA
Gjennomsnittlig plassering i Kommunebarometeret for kommuner i Vestfold

Leder

Inspirerende utvikling

Kommunal Rapport og **Kommunebarometeret** viser svært store framgang for kommuner. Noe er en annen gang for. Og det er systematisk og grundig arbeid som ligger i bakgrunnen. Det er selvfølgelig ikke tilfeldig, og frem som tydelig har vi forbedringspotensial.

I barometeret er det Åhdal som er best, og Sør-Aurdal som har forbedret seg mest. Dette er en foreløpig rangering, basert hovedsakelig på foreløpige Korta tall (dominante statistikk) og Statistisk sentralbyrås årlige offentliggjorte KS-måler. Noe kan endre seg når de endelige tallene kommer til sammen.

Samlidighet er et av de som kommuner ligger stabilt i første sjelet. Andre har tatt tydelig grep for å nå opp i tet. Avdelingsrådene er forsiklet i sin framstilling av hvordan hans kommune har klaret til topps - etter å ha brukt barometeret og forbedret seg på områdene som tidligere ga negative utslag. Betydningen av god ledelse og stadig arbeid står imidlertid klart fram som en viktig forklaring. Det er inspirerende å se at det på noens kort tid er mulig å drive betydelig bedre enn før.

Dårlig økonomi er ingen unnskyldning. Tvert imot er det et veldig godt argument for å få mer ut av hver krone. Mange kommuner med svak økonomi viser da også at de får mer ut av pengene enn dem som er rikere. Det betyr at godt stilt kommuner bør ta en kritisk gjennomgang de også, og

Ullas kommentar
Ole Petter Pedersen

Etter at Kommunal Rapport publiserte des foreløpige utgave av Kommunebarometeret 2016, tenkte jeg at det var mye oppmerksomhet om målingen i både media og mer lokale medier. Oslo har fått kritikk for å komme dårlig ut innen helst, mens Molde og Østfold har kommet ut som kommuner med høye plasseringer innen mange år. Molde er nå på den foreløpige tabellen. Det er ikke den delen av tabellen jeg er mest interessert i, når tallene som ligger til grunn for barometeret er ferdig kvalitet. Det er mye mer interessant å se på hvem som ligger i toppen, for det er de kommunene det kan være noe å lære av.

Dette har vi heller ikke vært i Molde akkurat denne uka, men heller dratt til Lyngdal, Kviteseid og kommunene i Numedal. Sist uke var vi også i Sande, der den beste resultatet som så langt i år har kommet.

Etter å ha vært i kommunene som kommer dårligst, er interessant nok. Samtidig er det antakelig også slik ordretten i Molde sier: At det er godt å bli kommuner. Samtidig er det for de fleste kommuner å bli i alle de 428 kommunene vi har. Det er heller ikke det Kommunebarometeret måler. Barometeret gir et bilde av hvordan kommunen ligger an nå med en rekke av kriterier. At kommunen er et godt sted å bo, betyr ikke at den som vil komme tilbake kan drilles bedre - slik at skattebetalerne får mer igjen for innsatsen.

Dette er det også veldig bra at Molde-ordretten tar plasseringen som en utfordring. Hvorfor da kommuner langt ned på tabellen, har kommuner samtykket på en del saker som kan forbedre. Samtidig ikke alle, men noen. Ikke er det så vanskelig heller. Slik Åhdal framstår som et godt eksempel, som det kommunene som ligger på den foreløpige tabellen, er det mye som kan lære av. Det er et godt eksempel på hvordan det kan være å bli bedre, og det er viktig å se på.

Mye i kommunesektoren kan forbedres med konkret, hardt arbeid mot et **TYDELIG, FELLES MÅL**. Det trenger ikke ta lang tid, heller.

Ta bort skylappene!

At kommunen er et godt sted å bo, betyr ikke at den som virksomhet ikke kan drifles bedre

Skylappene er nemlig alle virksomheters ferdige, men det handler om en kommune, en slik bedrift tar tett marknad eller en på i en tilsvarende markedssegment. I en tid der det er et stort behov for å lære fortere enn noen gang, er det også mulig å lære fortere enn noen gang. Men det krever et dyktig stoff og vilje til å spørre seg selv: Hvordan kan vi bli enda bedre - og hvorfor er noen andre bedre enn oss?

Felles for kommunene som har vært i toppen av Kommunebarometeret over tid, er et stort opplysningsarbeid som har vært i toppen av kommunene som har vært i toppen av barometeret. Det er et stort opplysningsarbeid som har vært i toppen av kommunene som har vært i toppen av barometeret. Det er et stort opplysningsarbeid som har vært i toppen av kommunene som har vært i toppen av barometeret.

Aktuell

Etter to år med store omstillinger og hard økonomistyring, klarer

Arbeid

Aktivitet

Omstilling

Kommunal- og
moderniseringsdepartementet

Fotos: Colourbox

